

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobkyně: **O. B.**, zastoupená JUDr. Jiřím Beránkem, advokátem, se sídlem v Mělníku, Havlíčkova 304, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 15. 12. 2004, č. j. 14 Az 390/2004 - 24, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna zástupci stěžovatelky, JUDr. Jiřímu Beránkovi, advokátovi, se sídlem v Mělníku, Havlíčkova 304, **s e s t a n o v í** ve výši 2150 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 1. 7. 2004, č. j. OAM-123/CU-06-P08-2004, rozhodl žalovaný tak, že azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), se neuděluje, a že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Své rozhodnutí žalovaný opřel o zjištění, že důvodem žádosti žalobkyně o udělení azylu byla obava o jejího manžela, který byl vydírán ze strany zkorumpovaných policistů a kterého následovala při odchodu do České republiky.

Citované rozhodnutí napadla žalobkyně v celém rozsahu žalobou pro jeho nezákonnost způsobenou tím, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav

věci před vydáním rozhodnutí, čímž porušil ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu, a v důsledku toho i nesprávně právně posoudil žádost o azyl; důkazy, které si právní orgán opatřil pro rozhodnutí, nebyly úplné, došlo opětovně k porušení ustanovení § 32 odst. 1 a dále § 34 odst. 1 správního řádu, nemohl tedy správně usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřebuje zodpovědět; rozhodnutí nevyplývá ze zjištěných podkladů, tj. není zde logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro ně. Žalobkyně nesouhlasila se závěrem žalovaného, že v jejím případě nebyly dány důvody pro udělení azylu. Zemi původu opustila ve velmi tíživé osobní situaci, přičemž v její situaci nebylo reálné domáhat se pomoci a ochrany ze strany kompetentních orgánů či jiných institucí. Jediným východiskem v její situaci bylo vycestovat ze země původu a žádat o ochranu státní orgány cizí země, což učinila podáním žádosti o udělení azylu. Žalobkyně proto žádala soud, aby s přihlédnutím k těmto důvodům přehodnotil stanovisko správního orgánu k její žádosti o udělení azylu.

Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 15. 12. 2004, č. j. 14 Az 390/2004 - 24, žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného zamítl, když konstatoval, že žalobkyně v celém průběhu správního řízení neuváděla skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Žalobkyně osobně pronásledována nebyla a jednání policistů vůči jejímu manželovi stejně nelze charakterizovat jako pronásledování ve smyslu citovaného ustanovení azylového zákona. Ostatně ani manžel ani žalobkyně nežádali o ochranu žádné kompetentní orgány domovského státu, např. vyšší policejní orgány, inspekci apod. Žalobkyně podle krajského soudu nespĺňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 13 odst. 1, 2 zákona o azylu ani ve smyslu § 14 zákona o azylu. Krajský soud poukázal na to, že žalovaný vyhodnotil i důvody překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu v porovnání s jím uvedenými dokumenty o situaci na Ukrajině a na základě toho neshledal na straně žalobkyně ani překážky vycestování taxativně vymezené v tomto ustanovení zákona o azylu. Soud se s tímto hodnocením ztotožnil. Za zcela bezpředmětné soud považoval i formální námítky žalobkyně ohledně údajného porušení jí uváděných jednotlivých ustanovení správního řádu ze strany žalovaného.

Proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost, a to z důvodů uvedených v § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř.“). Stěžovatelka především namítá, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí, čímž porušil ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu, a v důsledku toho i nesprávně právně posoudil žádost o azyl; důkazy, které si správní orgán opatřil pro rozhodnutí, nebyly úplné, došlo opětovně k porušení ustanovení § 32 odst. 1 a dále § 34 odst. 1 správního řádu, nemohl tedy správně usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřebuje zodpovědět; rozhodnutí nevyplývá ze zjištěných podkladů, tj. není zde logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro ně. Stěžovatelka je přesvědčena, že v zemi jejího původu je ohrožena na životě a bude vystavena nepředstavitelnému psychickému nátlaku a stát není schopen odpovídajícím způsobem ji zajistit ochranu před takovým jednáním. Nepochybně tak splňuje podmínku § 12 písm. b) zákona o azylu pro jeho udělení. Rozhodně však jde o důvody humanitární, na základě kterých by bylo možno k udělení azylu použít § 14 zákona o azylu. Vzhledem k uvedenému se proto stěžovatelka obrací na Nejvyšší správní soud v Brně a navrhuje, aby tento přiznal odkladný účinek vykonatelnosti napadeného rozsudku a dále rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc mu vrátil k dalšímu projednání. V doplnění kasační stížnosti zopakovala skutečnosti, které uváděla v řízení před žalovaným a které ji měly vést

k odchodu z Ukrajiny a podání žádosti o azyl v České republice. Zdůrazňuje, že na Ukrajině se nemá na koho obrátit, že v jejím případě se jedná o humanitární důvody, na základě kterých by bylo možno udělit azyl podle § 14 zákona o azylu. Ukrajinu se stěžovatelka rozhodla se svým mužem opustit poté, co zde byla snaha získat od něho nejdříve za peněžní odměnu ledvinu a následně začal mít obavu před svým únosem. Docházelo k vydírání ze strany neznámých osob, které požadovaly peníze za to, že stěžovatelce a jejímu manželovi nezpůsobí újmu na zdraví nebo je nezavraždí.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti žalovaný odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatelka učinila během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Soud neshledal v závěrech a postupu žalovaného nezákonnost ani vady řízení. Žalovaný trvá na absenci relevantních azylových důvodů v případě stěžovatelky a na řádném bezchybném provedení správního procesu a podporuje závěry soudu, kterými jsou všechny stěžovatelčiny námitky náležitě vypořádány. Žalovaný proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ačkoli stěžovatelka výslovně neuvedla, který z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. je v kasační stížnosti tvrzen, z obsahu této stížnosti vyplývá, že jde o důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka podala dne 5. 5. 2004 žádost o udělení azylu, v níž uvedla, že svou vlast opustila dne 17. 4. 2004 z obavy o život svůj a svého manžela. Její strach pramenil ze situace, která následovala poté, co byla usmrcena její susedka. Policie vraha dopadla, ale přesto jejího manžela vydírala; požadovala po něm finanční prostředky nebo dárcovství ledviny. Pokud by na jejich podmínky nepřistoupil, byl by do případu zavražděné susedky zapleten. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu na území ČR pak stěžovatelka rozvedla tytéž skutečnosti s tím, že po zavraždění její susedky a následném dopadení vraha byl její manžel navštíven dvěma příslušníky policie. Požadovali po něm zaplatit finanční hotovost ve výši 3000 €, v opačném případě bude hlavním podezřelým on. Podruhé jejího manžela navštívili asi po měsíci, a když jim manžel sdělil, že nemá peníze, dožadovali se jeho ledviny. O dalších návštěvách policistů stěžovatelka již nevěděla. V souvislosti s vydíráním ze strany příslušníků policie se její manžel na žádný kompetentní státní orgán neobrátil, neboť byl upozorněn, že by se mohla jeho situace zhoršit. Doplnila, že žádnou stížnost nepodala ani ona sama. Vzniklou situaci se společně se svým manželem rozhodli řešit odjezdem z Ukrajiny do České republiky. V průběhu pohovoru stěžovatelka potvrdila, že ona sama žádné potíže v zemi původu neměla, pouze následovala svého manžela, o kterého měla strach. Ke své cestě do České republiky uvedla, že cestovala malým autobusem přes území Polska. V případě návratu zpět do své vlasti se obává zmíněných policistů.

Podle ustanovení § 12 se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle ustanovení § 14 téhož zákona jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Na základě zjištěného skutkového stavu věci Nejvyšší správní soud konstatuje, že Krajský soud v Ústí nad Labem řádně přezkoumal rozhodnutí žalovaného a své závěry odpovídajícím způsobem odůvodnil. I Nejvyšší správní soud má za prokázané, že stěžovatelčiny důvody, pro které žádá o azyl na území ČR, nelze podřadit pod taxativní výčet důvodů uvedených v ustanovení § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Jak již bylo vícekrát judikováno zdejším soudem, žádost o azyl, jejímiž jedinými důvody jsou pouze potíže se soukromými osobami v domovském státě, je podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu zjevně bezdůvodná. Ačkoli stěžovatelka poukazuje na to, že v jejím případě došlo k vydírání ze strany policie, tedy zástupců státní moci, z povahy stěžovatelkou popsané činnosti těchto členů policie jasně vyplývá, že nejednali v rámci jím svěřené pravomoci, ale způsobem odpovídajícím jednání zločineckých struktur. V této souvislosti je však třeba si uvědomit, že za pronásledování by mohlo být v souvislostech tvrzených

stěžovatelem pokládáno leda odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu před prokázaným ohrožením, pokud by toto odmítnutí mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Tak tomu však v souzené věci nebylo, neboť stěžovatelka se ani nepokusila pomoc u státních orgánů Ukrajiny hledat a svoji situaci se rozhodla řešit odjezdem do České republiky. Ke všemu je třeba připomenout, že sama stěžovatelka nebyla bezprostředně ohrožena nezákonnou činností příslušníků policie, neboť objektem jejich vydírání nebyla ona sama ale její manžel.

K uvedenému Nejvyšší správní soud obecně konstatuje, že nelze připustit, aby byl azyl přiznáván z důvodů nezákonné činnosti členů orgánů veřejné moci, s jejímiž projevy se lze setkat i v zemích s vyspělým demokratickým zřízením. Pokud by bylo toto připuštěno, institut azylu jako výjimečného prostředku ochrany osob, jimž je upírána ochrana státem původu, by šlo nad rámec účelu, pro který Česká republika zákon tohoto typu přijala.

K přesvědčení stěžovatelky, že její situace indikuje nezbytnost ji udělit humanitární azyl ve smyslu § 14 zákona o azylu, Nejvyšší správní soud uvádí, že posuzování podmínek pro udělení azylu z tzv. humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu spadá do diskreční pravomoci žalovaného a jeho smyslem je možnost daná správnímu orgánu zareagovat jak na případy předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), tak i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (obdobně viz. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55). Nejvyšší správní soud neshledal ani v tomto směru ze strany žalovaného žádné pochybení.

K žádosti stěžovatelky, aby bylo ve věci nařízeno jednání, Nejvyšší správní soud sděluje, že podle ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s. o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání. Považuje-li to za vhodné nebo provádí-li dokazování, nařídí k projednání kasační stížnosti jednání. Podle názoru zdejšího soudu předložený spis obsahuje dostatek informací pro to, aby bylo možno ve věci rozhodnout. Nařízení ústního jednání se proto jevílo jako nadbytečné.

V návaznosti na uvedené proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že není dán žádný z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., pro které by bylo třeba napadené rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě zrušit, neboť se nejedná o rozhodnutí nezákonné z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, a rovněž zdejší soud neshledal žádnou vadu řízení, jež by spočívala v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit, přičemž rozhodnutí správního orgánu není nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšné stěžovatelce náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému

v souvislosti s řízením o kasační stížnosti stěžovatelky žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Odměna zástupci stěžovatelky, JUDr. Jiřímu Beránkovi, který byl ustanoven stěžovatelce k její žádosti usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 7. 2005, č. j. 14 Az 390/2004 - 39, byla stanovena za dva úkony právní pomoci po 1000 Kč [převzetí a příprava zastoupení a doplnění kasační stížnosti – § 9 odst. 1 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb.], k čemuž byl přičten režijní paušál ve výši 2 x 75 Kč ve smyslu § 13 odst. 3 téže vyhlášky, celkem tedy 2150 Kč. Uvedená částka bude zástupci stěžovatelky vyplacena do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. srpna 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu